

STAATLOOSHEID

UNHCR
The UN Refugee Agency

STEL JE VOOR DAT JE ONZICHTBAAR WORDT GEBOREN...

Je leeft, maar je kan niet bewijzen dat je bestaat.

Je wilt leren, maar geen enkele school accepteert je.

Je wilt je nuttig voelen, maar je mag niet werken.

Als je ziek bent, kan je niet bij de dokter terecht.

Wanneer je verliefd wordt, kan je niet trouwen.

Je durft geen kinderen te krijgen omdat je bang bent dat zij ook onzichtbaar zullen zijn.

Je bent een mens, maar je hebt geen mensenrechten.

Elke dag wordt benadrukt dat je nergens thuishoort.

En als je dood gaat is er geen bewijs dat je ooit bestaan hebt.

**ELKE
10 MINUTEN
WORDT ER
EEN BABY
STAATLOOS
GEBOREN**

TOP 8 VAN LANDEN WAAR STAATLOZEN VERBLIJVEN

MYANMAR	IVOORKUST	THAILAND	LETLAND	Dominicaanse Republiek	SYRIË	IRAK	RUSLAND
810 000	700 000	506 200	262 800	210 000	160 000	120 000	113 000

10 MILJOEN MENSEN WERELDWIJD ZIJN STAATLOOS

“ Het voelde gek dat mijn hele familie over het Letse burgerschap beschikte, behalve ik. Toen ik een tijdje geleden in de bus naar Polen zat, was ik de enige die werd gevraagd mijn niet-burgerpaspoort te tonen. Het was vernederend om mezelf op deze manier te moeten identificeren.”

Liudmila, voormalig staatloos persoon in Letland.

WAT IS STAATLOOSHEID?

Een staatloos persoon is iemand zonder nationaliteit, en heeft daarom geen paspoort. Sommige mensen zijn staatloos geboren, terwijl anderen staatloos worden in de loop van hun leven. Vandaag de dag zijn er ongeveer 10 miljoen staatlozen wereldwijd. Het recht op een nationaliteit, de sleutel naar volledige participatie in de samenleving wordt hun onthouden. Meer dan een derde van de staatlozen zijn kinderen, en het staatloosheidsstigma zou hen voor de rest van hun levens kunnen achtervolgen. Mochten zij zelf ook kinderen krijgen, dan zal deze nieuwe generatie ook staatloos zijn.

“ Het is tragisch dat er vandaag de dag miljoenen mensen zonder nationaliteit moeten leven. Anders dan in het geval van de meeste gewapende conflicten hebben de betrokken overheden, waar het gaat over staatloosheid, wel het vermogen dit probleem op te lossen. Meer dan ooit tevoren zijn wij in staat om deze onrechtvaardigheid te beëindigen. Nu is het moment om te handelen. Aan alle betrokken overheden herhaal ik dat UNHCR uw inspanning om staatloosheid te beëindigen met al wat in ons vermogen ligt, zal ondersteunen.”

Antonio Guterres, United Nations High Commissioner for Refugees

OPLOSSINGEN: HOE STATEN HET VERSCHIL KUNNEN MAKEN

UNHCR gelooft dat staatloosheid grotendeels voorkomen kan worden, en dat het met voldoende politieke wil zelfs volledig uit te bannen is. De afgelopen jaren heeft er een positieve verandering plaatsgevonden. Veel staten zijn toegetreden tot de twee belangrijkste staatloosheidverdragen en hebben de eerste stappen genomen deze te implementeren. Het Verdrag betreffende de Status van Staatlozen uit 1954 reguleert de status van staatloze personen en verzekert hen van het toekomen van hun mensenrechten. Het Verdrag tot Beperking van Staatloosheid uit 1961 is het enige instrument dat adequaat reageert op de bedreiging die staatloosheid vormt. Op dit moment zijn er 86 landen partij bij het 1954 Verdrag en zijn er 64 landen partij bij het 1961 Verdrag.

Veel staten zijn bereid staatloosheid te beëindigen. Toch zal er nog een hoop moeten gebeuren. Procedures moeten ervoor zorgen dat zowel vrouwen als mannen hun nationaliteit door kunnen geven aan hun kinderen. Veel landen moeten daarnaast nationale procedures doorvoeren die gericht zijn op het identificeren van staatloze personen. Op deze manier kan worden verzekerd dat ieder staatloos geboren kind de nationaliteit krijgt van het land waarin hij of zij is geboren.

“ Ik weet niet of ik kan trouwen, of mijn kinderen wel de nationaliteit krijgen van mijn man... of dat ze staatloos zullen zijn, zoals ik. Kan ik wel een huis kopen? Waar kan ik naar toe reizen? Dat zijn de vragen waar ik iedere dag mee word geconfronteerd als een staatloos persoon.”

Thai Ha, staatloos in Nederland

DE ROL VAN UNHCR

Wereldwijd helpt UNHCR staatlozen door middel van identificatie, preventie, bescherming en beperking van staatloosheid.

OORZAKEN VAN STAATLOOSHEID

- Het uiteenvallen van een land in meerdere kleinere staten. Elke nieuwe staat moet dan aangeven wie zij als burgers van de staat beschouwt.
- Discriminatie. Bijvoorbeeld wanneer de autoriteiten weigeren identiteitsdocumenten te verstrekken aan burgers op basis van etniciteit, taal of godsdienst.
- Gaten in de wetgeving met betrekking tot het verkrijgen van een nationaliteit. Staten zijn verantwoordelijk voor deze wetgeving en ze beslissen uiteindelijk zelf wie staatsburger is en wie niet.

www.unhcr.nl

September 2015